

Türkiye'de Kültürel Değişim ve Medyada Sanat: Milliyet Sanat Dergisi Örneği¹

*Popular Culture In Turkey And
Art In Media:
Milliyet Art Magazine Example*

Öğr.Gör. **Ebru Nalan Sülün**
Akdeniz Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi
Temel Eğitim Bölümü
ebusulun@akdeniz.edu.tr

Özet: Bu çalışmanın amacı; 1970'li yıllardan günümüze Milliyet Sanat Dergisi'nin değişim sürecini incelemek ve bu sürecin sanat tüketicisi bağlamındaki etkileşimini kanıtlayarak belgelemektir.

Ülkemizdeki dergiler; fikir, magazin ve popüler kültür kategorilerinde yayınlanırken uzun yıllar yayınlanan Milliyet Sanat Dergisi sanat alanında yayınlanmıştır. Dünün Milliyet Sanat Dergisi rasyonel bir yapıda iken bugünün dergisi içerik ve dergi kapağı düzenlemesi ile popüler-magazinsel bir dergi olma sürecine girmiştir.

Bu bağlamda; Türkiye'de medya kanallarındaki popüler kirlilik, yerini entelektüel sanat bilgisinin yer aldığı, tüketiciyi aydınlatan, doyuran ve tek kaygısı sanat olan medya bilincine bırakmalıdır. Milliyet Sanat Dergisi'nin dün ve bugününün karşılaştırılması bu süreçte yararlı ipuçları sunacaktır.

Anahtar kelimeler: Medya, Sanat, Popüler Kültür, Milliyet Sanat.

Abstract: *The aim of this study from the 1970s up to today's Milliyet Art Magazine, and this process of change processes to examine the interaction of the arts in the context of the consumer to prove the documents.*

¹Bu makale Doğu Üniversitesi, 15-16 Kasım 2007, Medyada Sanat ve Estetik Sempozyumu'nda poster bildirisi olarak sunulmuştur.

While the magazines in our country are published in the categories of idea, magazine and popular culture, the Milliyet Art Magazine which has been published for long years is published in art area. Yesterday's Milliyet Art Magazine has a rational structure but today's magazine has entered into the process of being a popular-magazine with its content and cover arrangement.

In this context, popular dirt in media channels in Turkey must leave its place to media conscious in which there is intellectual art information and which enlightens, quenches the consumer, and only concern of which is art. The comparison of yesterday and today of Milliyet Art Magazine will present useful cues in this process.

Key words: Media, Art, Popular Culture, National Art Magazine.

İletişimi düşünce, bilgi, duygu ve fikir yaratma, bunları aktarma, anlama ve anlamlandırma olarak tanımladığımızda medya, tüm bu süreçleri kapsayan önemli bir kavramdır. Dünyanın her noktasında iletişimi sağlayan, radyo, televizyon, dergiler, gazeteler ve diğerleri gibi yayın organlarının tümünü kapsayan kitle iletişim araçlarının hepsine medya denir. Teknolojik gelişmelerin oluşturduğu imkânlar sonucunda kitle iletişim araçlarının önemi artmış ve medya toplum karşısında daha güçlü bir seviyeye erişmiştir. Medyayı değiştiren, dönüştüren en önemli etken ise kültürel-ekonomik gelişim ve değişimlerdir.

Türkiye’de İletişimde Medyanın Rolü ve Sanat Yazıları

Medya bugün yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü kuvvet olarak hayatın her yerinde etkili olmakla kalmayıp şekillendirici ve yönlendirici bir güç durumundadır.

Medyanın temel işlevi karmaşık modern toplumlarda toplum üyelerine kendi deneyimleri dışında kalan dünyanın olaylarının bilgi ve deneyimini aktarmaktır. Fakat bugün politik ve ekonomik çıkarlar nedeniyle aktarılan durum tanımlamaları bazen tümüyle sanal da olmaktadır (<http://sanattasarim.iku.edu.tr/kentometre>).

Türkiye’de özellikle Cumhuriyetin ilanı ile başlayan bu süreç medyanın sanata ve sanatçıya yönelimi ile devam etmiştir. Bu dönemde sanat devlet tarafından desteklenen bir çağdaşlaşma aracı olarak görülmüş, zamanla süreli yayın ve kitap basımında yükselen bir ivme kazanılmıştır. Yayıncılık hayatının hız kazanması belirli bir okuyucu kitlesinin oluşmasına da neden olmuştur.

Gazeteler ve dergiler güncel sanat ortamı hakkında fikir vermeleri, kitaplar ise sanat yazını ile ilgili nasıl bir birikim oluşturulduğunu yansıtmaları açısından önemlidir. Bu süreçte Türkiye’nin en çok okunan gazeteleri kültür ve sanat gündeminin takip edildiği sanat sayfalarına ve sanatın her dalında ayrı başarılar elde etmiş kişiler tarafından hazırlanan önemli sanat sütunlarına yer vermeye başlamışlardır. Bu gelişme; Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan sonra değişen çehrede sanatın gelişmesi, tanınması ve okuyucunun ufkunun gelişmesini sağlamıştır. Cumhuriyet sonrası dönemle başlayan gazete ve dergilerde yayınlanan sanat yazıları günü gününe sergileri takip etme imkanı sağladığı için, bu dönemde hem grup hem de bireysel sergilerde bir artış olduğu gözlemlenmektedir. Sergilerle ilgili haberlerde eleştirinin ağırlıklı bir yaklaşım olduğunu söylemek mümkün değildir. Hatta bazıları sadece sergi tarihlerinin ve yerinin verildiği kısa ilanlar şeklinde de olabilmektedir. Yazılardan takip edilebildiği kadarıyla, basının tiyatroya olan ilgisinin de arttığı söylenebilir. Resim ve tiyatro alanında yazılmış olan

yazılar diğer sanat dallarına oranla oldukça fazla yer tutmaktadır. 1923-1933 yılları arasında fikir ve sanat içerikli dergiler arasında Resimli Ay, Hayat Mecmuası, Fikirler, Meşale gibi dergileri saymak mümkündür. Bu dergilerin yazar kadrosunda edebiyatçılar ağırlıktaydı. Bu nedenle yazılarda edebi sanatlar yoğunlukla işlenmiş, bunun yanında güzel sanatlara da yer verilmiştir. Örneğin Hayat Mecmuası'nın yayın amaçları arasında "Türk ulusu ruh gücünü büyük edebiyatçıların, ressamların yapıtlarında, yüksek mimarisinde bulacaktır. Hayat, sanat sevgisinin ve zevkinin artmasına çalışacaktır" düşüncesi yer almaktadır (Günyol 1984: 88).

Özellikle 1933 tarihinden itibaren, 15 Ocak - 3 Haziran 1936 yılları arasında çıkan Kültür Haftası, 1938-1943 yılları arasında İnsan dergisi, Çıçır (1933-1948) gibi dergileri saymak mümkündür. 1945'ten önce yayın hayatına başlayıp, bu dönem içinde devamlılık gösteren dergiler arasında, 1933'ten 1950'ye kadar yayınlanmış olan Ankara Halkevi'nin "milli bir kültür dergisi" olarak nitelenen Ülkü, 1935-1948 yılları arasında Atatürkçü Sanat Dergisi Yücel, 1931 yılında yayınlanmaya başlayan Arkitekt, 1939'dan 1948'e kadar çıkan Güzel Sanatlar Dergisi, gibi dergileri saymak mümkündür. 1933 yılında Ankara'da çıkarılmaya başlanan Varlık Dergisi Yaşar Nabi Nayır tarafından 1946 yılında İstanbul'a taşınmış ve dönemin sanat ve edebiyatının gelişiminin izlenebileceği önemli kaynaklardan biri olmuştur. 1951 yılında dergide yer almaya başlayan "Güzel Sanatlar" bölümünde dönemin sanat olayları ele alınmıştır. Daha önce Cumhuriyet gazetesinde sergi haberleri yazan Zahir Güvemli 1952 yılından itibaren Varlık'ın sergi haberlerini yazmaya başlamış ve uzun bir süre bu görevi devam ettirmiştir. Bu köşenin ismi zaman zaman "Ayın Sergileri", "Yeni Sergiler", "Sergiler" gibi isimler almıştır. Bununla birlikte yine Cumhuriyet gazetesinin vazgeçilmez yazarlarından Bedri Rahmi Eyüboğlu, Varlık'ta "Resim Sanatı" başlıklı köşede yer almıştır. Yine aynı başlık altında Nurullah Berk'in makalelerine rastlamak mümkündür. 1947 yılında Selçuk Milar'ın kurduğu, sadece iki sayı çıkmış olan sanat dergisi Eser, 1949 yılında sekiz sayı olarak yayınlanan Yaşayan Sanat, 1954'ten 1984'e kadar yayınlanan edebiyat ve sanat dergisi Yeditepe, 1952-1955 yılları arasında fikir ve sanat dergisi Yenilik, 1953 yılında Türk Düşüncesi ve İstanbul dergileri, 1954 yılında Yeni Ufuklar, Forum, haftalık aktüalite dergisi olan Akis (Metin Toker) ve aylık sinema-tiyatro dergisi olan Senaryo (Tevfik Sadullah), 1955 yılında aylık fikir ve sanat dergisi Mavi (Teoman Civelek), 1956-1971 yılları arasında Sanat Dünyası, 1956-1978 arasında magazin içerikli Hayat Dergisi, 1957- 1961 arasında Dost gibi dergiler yayınlanmıştır (<http://blog.milliyet.com.tr/Blog.aspx?BlogNo=1073>). Bu süreçte yabancı eleştirmen ve sanat tarihçilerinin çeviri makalelerine, Avrupa, Osmanlı, Türk ve İslam sanatlarına ve geleneksel el sanatlarına da yayınlarda yer verilerek sanat gündemine evrensel bir boyutla bakılabilmesi sağlanmıştır. 1910

yılında sanat alanında yayınlanan ilk dergi olarak değerlendirilen Osmanlı Ressamlar Cemiyeti Mecmuası'yla başlayan sanat yayıncılığı Cumhuriyetin kuruluşu ile çağdaş Türkiye'de ivme kazanarak yayın sınırlarını genişletmiştir. İletişimde büyük öneme sahip olan medya dünyasında dergi ve gazeteler dönemin sanat gündemini, sanatın gelişimini ve sürecini konusunda uzman isimler tarafından tespit ederek bir panorama oluşturulmasına olanak tanımıştır.

Milliyet Sanat Dergi

Milliyet Sanat Dergisi; Türkiye'nin Cumhuriyet sonrası gelişen ve belirli bir ivme kazanan sanat gündeminde 29 Eylül 1972'de ilk sayısını yayınlamıştır. 1972'de başlayan bu süreç derginin değişen çehresi, içeriği ve alt yapısı ile günümüze kadar Türkiye'nin sanat gündemini takip etmeyi başarmıştır.

1972 yılında yayın hayatına başlayan dergi 1974 yılına kadar Milliyet gazetesinin yanında haftanın belirli bir gününde gazete eki olarak izleyenlere sunulmuştur. Milliyet Sanat Dergisi döneminin en ciddi ve en kapsamlı sanat dergisi niteliğini taşımıştır. 1970'li yılların başlarında Türkiye'de televizyon, video gibi iletişim araçlarının olmadığı düşünüldüğünde sanat severler sanatın her dalını gazete ve dergilerden takip etme imkanına sahiptiler. O yıllarda Milliyet Sanat Dergisi'nin yazı işleri müdürlüğü görevini üstlenen Zeynep Oral bu süreci şöyle anlatır:

... İlk dergi Abdi İpekçi'nin fikri doğrultusunda Cuma günleri ücretsiz olarak gazete ile halka dağıtılması üzere yayınlandı. Sanki geleceği koklamışız gibi adı ilk günden, "sanat eki" değil, "Sanat Dergisi" konmuştu. Evet bir gazetenin ekiydi ama dergi niteliğindedi. On altı sayfaydı. Haftanın her Cuma günü, gazeteyi satın alan yüzbinlere, ücretsiz ulaşıyordu. Daha birinci sayımızda ilkelerimizi açıkca koymuştuk: Sanat dergisi, kültür ve sanatın tüm dallarını kapsayacaktı. Sanat dergisi, ürün (şiir, deneme, öykü vb) yayımlamayacaktı. Sanatın haberciliğin yapacaktık. Sadece Türkiye'deki değil, dünyadaki önemli sanat olaylarına da yer verecekti. Çağdaş evrensel kültürün çok yönlülüğünden, farklılıkların zenginliğinden, ortak kültür mirasından pay alacaktı. Dergi; yalnız Türkiye'nin büyük kentlerindeki değil, ülkenin her köşesindeki sanatsal ve kültürel oluşumları izleyecek, yerel kültürlerin evrenselliğini vurgulayacaktı. Anadolu'daki tüm muhabirler, gazetenin Yurt Haberleri Servisi yardımı hazırды (Oral 2006: 48).

Milliyet Sanat Dergisi içeriğinde ilk yayınlandığı yıllarda, kültür sanat alanında kendisini kanıtlamış önemli isimler tarafından hazırlanan sanat bilmeceleri, film, kitap, müzik ve sergi eleştirileri, sanatın her dalıyla ilgili olabilecek ve her sayı değişen söyleşi yazısı, en beğendikleriniz sayfası yer almıştır. Her sayı farklı sanat dallarından farklı bir sanatçıyı tanıtırken o sanatçının en beğendiklerini okuyucuya sunmuştur. Yıl sonunda ise dergi yönetiminin oluşturduğu bir jüri tarafından "yılın sanatçısı" seçilmiştir. 8 Mart 1974

yılına dek Milliyet gazetesinin haftalık eki olarak yayınlanan dergi, bu tarih itibariyle Milliyet gazetesinden bağımsız olarak bayilerde satılmaya başlamıştır. Haftalık olarak yayınlanan derginin sayfa sayısı ve basım kalitesi arttırılmıştır. Derginin yenilenen çehresinde amaç Türkiye coğrafyasının her köşesine sanat haberlerini ulaştırabilmek ve Anadolu'da gerçekleştirilen sanat aktivitelerini de tüm Türkiye'ye duyurabilmektir.

...Yine sanatın gazeteciliğini yapacak ancak sanat haberleri, sanat insanları, yorumlar ve değerlendirmeler aracılığıyla insanı "insan" yapan değerleri yüceltecektik...yeni bir sayfamız daha var: " Anadolu Mektupları". Dergi sadece kentlerde değil gazete dağıtımçıları sayesinde en küçük kasabada bile bulunabiliyordu...yazı isteklerimizi, Salacak'tan karşılayan Muhsin Ertuğrul, Paris'ten Abidin Dino ve yazı taleplerimizi asla geri çevirmeyen Bedrettin Cömert....yalnız yazıları değil, eleştiri, övgü ve öneri bombardımanı ile bizleri canlı tutan Aziz Nesin... (Oral 2006: 52).

Milliyet Sanat Dergisi ilk sayısının okuyucuya ulaştığı 1972 yılında edindiği görevi bu yıldan sonra da devam ettirmiştir. Fakat o yıllarda Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik çöküntü nedeniyle sık sık kapatılma tehlikesi ile karşılaşmıştır. Zeynep Oral, Oğuz Akkan ve Akal Atilla yönetiminde yayına hazırlanan dergi genel yayın yönetmeni Abdi İpekçi'nin destekleriyle yayın hayatına devam etmiştir.

1978 yılında maddi yetersizlikten dolayı derginin kapatılma aşamasında yapılan bir toplantıda Abdi İpekçi'nin "...Sanatçısını yaşatmayan toplum yaşamıyor demektir.... Sanat Dergisi'ni kapatmak Milliyet'e yakışmaz..."sözleri derginin o yıllarda geçtiği buhranlı yolda yine yoluna devam etmesini sağlamıştır. (Oral 2006: 64). Dergi Anadolu'nun her köşesine ulaşmış, sanatseverlerin vazgeçemediği önemli bir haber kaynağı haline gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nde 1960'lı yıllarda gündeme gelen yeni anayasanın ışığıyla kavuşulan hak ve özgürlükler, 70'li yılların ikinci yarısında yavaş yavaş kaybedilmeye başlanmış, demokratik örgütlenmelerin sakıncalı bulunduğu, özellikle kültür ve sanat etkinliklerinin tehlikeli sayıldığı bir döneme girilmiştir. 1 Şubat 1979'da Abdi İpekçi'nin öldürülmesi dergide büyük bir depreme yol açmış yine de dergi çalışanları yayın hayatını sürdürüp gündemi yakalamaya devam etmişlerdir. 1979 yılının sonlarına doğru Milliyet gazetesi ve Milliyet Sanat Dergisi'nin yeni sahibi Aydın Doğan'dır. Dergi; Şubat 1980'den itibaren haftalık değil aylık olarak Karacan yayınları tarafından yayınlanmış ve sekiz sayı edebiyat ağırlıklı içeriğiyle sanatseverlere sunulmuştur.

1980 yılında Aydın Doğan, içinde Zeynep Oral'ın da bulunduğu dergi yayın kurulu ile yaptığı toplantıda şu yorumu yapar:

... Bakın çocuklar, hesaplara, idari işlere bakan arkadaşlarım beni uyardılar... meğer ben Milliyet'in yanı sıra Milliyet Sanat Dergisi'ni de satın almışım... Bakın

ben sanattan falan hiç anlamam. Ama sordum soruşturdum. Meğer, bu çok prestijli bir dergi imiş...tanıdığım birçok insan, o dergiyi ne çok sevdiklerini, derginin yararlarını anlattı durdu...Milliyet Sanat Dergisi bana geçtiğine göre, ne dersiniz, yeniden yapabilir miyiz?... (Oral 2006: 75).

1980 yılından günümüze dek Aydın Doğan, Sanat Dergisi'nin yayınlanmasına katkıda bulunarak derginin 2007 yılına dek yayınının devam etmesini sağlamıştır.

Aydın Doğan'ın bu girişiminden sonra Milliyet Sanat Dergisi tekrar çehre değiştirerek eski yapısına dönüş yapmıştır. 1 Ekim 1980'de yayınlanan ilk sayısının ilk sayfasında şu açıklama yer alır: "...Değerli okurlarımız dergimiz bundan böyle on beş günde bir yayınlanacak... Her ayın 1'inde ve 15'inde" Bu süreçten sonra dergi 15 günde çıkacağı için sayfa sayısı arttırılmış ve artık sanatın haberciliğiyle yetinmeyip o haberin arka perdesini araştıran, daha geniş kapsamlı, konu ve sorunları daha derinlemesine ele alan bir dergi olma amacını edinmiştir. 1980 dönemi Türkiye için aşılması zor siyasi, sosyal ve ekonomik durumları da beraberinde getirmiştir. Bu dönemde, Türkiye koşullarında hızla erozyona uğrayan değer ölçülerinde, insanı insan yapan değerlerin yüceltilip, bu değerlerin karanlıktan aydınlığa çıkartılması için büyük çaba harcanılması gereken bir döneme girilmiştir. Dergi içeriği bu yıllarda da bu değerleri önemsemiş ve amacından ödün vermeden sanatın nabzını tutmaya devam etmiştir.

1980 sonrası Türkiye'de toplumun her alanında; politik, sanatsal, sosyal alanlarda değişimi de beraberinde getirmiştir. Bu dönemde toplumu depolitize etme çabalarına paralel olarak, basında sansasyona yönelme ve görsellik öne çıkmıştır. Kaliteli kağıtla, daha büyük ve renkli görsellerin yayınlarda yer alması medyada rekabeti de beraberinde getirmiştir. Bu süreçte Milliyet Sanat Dergisi sayıları incelendiğinde bilinçli olarak bu rekabet ortamına dahil olmayarak sanatın tüketici yönünü değil üretici olan içeriğini ele almıştır. Dergi içeriği ve görsel donanımında dikkati çeken diğer unsur ise derginin; kültürel oluşumları inceleyerek tartışmaya açmış, öneriler sunmuş olmasıdır. Milliyet Sanat Dergisi bu süreçte, dünyadaki sanat olaylarına da yer vererek evrensel kültürün çok yönlülüğüne inanan ve bunun görsel doluluk değil teori zenginliğiyle sağlama yoluna giren bir yayın anlayışını benimsemiştir.

... Sanat Dergisi, bilinçli olarak bu yarışın dışında kalmayı seçti. Yalnız Türkiye'deki değil, dünyadaki önemli sanat olaylarına yer vererek evrensel kültürün çok yönlülüğünden, farklılıkların zenginliğinden ve ortak kültür mirasından pay almaktan vazgeçmeyecektik... (Oral 2006: 81).

1990'lı yıllarda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye Cumhuriyetinde de medyada popüler kültürün izlerine daha fazla rastlanmaya başlandı. Milliyet Sanat Dergisi'nin içeriğinde hissedilen dönüşüm, görsel zenginlik 2000'li yıllarda daha da artarak devam

etmektedir. 2001 yılında Milliyet gazetesindeki yönetim değişikliği Milliyet Sanat Dergisi'nin de çehresinin değişmesine neden olmuştur. 2007 yılının Ekim sayısında otuz beşinci yılını kutlayan dergi, Türkiye'nin sanat nabzını tutmaya devam etmiş ama bunun yanında da popüler kültürün yayılması karşısında, bunu reddetmek yerine popüler kültüre tepeden bakmayan, onu dışlamayan bir çizgiye yönelmiştir.

... Milliyet Sanat, on yıllar içinde birçok kuşaktan insanın entelektüel gelişmesinde büyük bir rol oynamış, insanları eğitmiş, onları sanatı sevmeye yönlendirmiştir. Bu yönüyle son otuz beş yıl içinde Türkiye'nin entelektüel gelişmesinde önemli bir itici güç olmuştur. Ve Milliyet Sanat değişen zamanlara da yanıt verebilme esnekliğini sergileyebilmiştir. Popüler kültürün yayılması karşısında, bunu reddetmek yerine popüler kültüre tepeden bakmayan, onu dışlamayan bir çizgiye yönelmiştir. Milliyet Sanat, son dönemde sevgili Tuğrul Eryılmaz'ın yönetiminde sayfalarını popüler sanat etkinliklerine de açmış, böylelikle özellikle gençlere açılım sağlamıştır... (Doğan Boyner 2007: 59).

Milliyet Sanat Dergisi'nin 2000'li yıllarda popüler kültür karşısında edindiği tavır dergi yöneticileri tarafından da vurgulanmıştır. Derginin çehresindeki dönüşümü sağlayan popüler kültür, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması öncesinde halk kültürünü de içermektedir. Halk kültürü, yerelliği beraberinde getirirken popüler kültür, kapitalist pazar mekanizmasının bir parçası olup bunu yaygınlaştırmıştır.

Popüler kültür kullanım ve tüketim kültürüdür. Kültürel "şeylerin" mekanik üretimi ve geniş iş bölümü etrafında kurulan kapitalist mal üretimi, pazarlanması, dağıtımı ve tüketimi biçimlerine dayanan bir kültürdür. Popüler kültür, sadece parayı verip veya zamanını harcıyıp düdüğü çalma düzeyinde, yani bitmiş ve paketlenmiş bir malı tüketme düzeyindedir. Tüketici kitlelerin malıdır. Bu gerçeğin sadece bir yüzüdür. Bunun yanında, popüler kültür burjuva kültürünün bir parçasını oluşturur ve kişinin toplumsal bütünle ilişkisinde "araya girme/arabuluculuk" görevi yapan diğer bir mal biçimidir (Alemdar 1994: 121).

Kitle iletişim araçları yoluyla varlığını sürdüren popüler kültür yaşadığı toplumda kültürü değil eğlenceyi öne çıkarır. Eğlence endüstrisinin sundukları, toplum tarafından tüketim metaları gibi tüketilir. Popüler kültür, küresel kültür egemenliğinde modern medya araçlarının egemenliğindedir. 21. yüzyılda popüler kültür, yönetenlerin yönetilenlere uyguladığı bir modeldir. Bu model kültür erozyonunun oluşmasına sebep olan etkenlerin başında teknolojik devrim gelmektedir.

Globalleşen dünya ekseninde popüler kültürün gelişimi halka geri dönüşümü olabilecek ürünleri de beraberinde getirir. Aslında popüler kültür, izleyenlerin tümü tarafından beğenilen ve kullanılan ürünleri de içinde barındırır. Bunun sonucunda ise popüler

kültürün toplumun yönelimini ve dünyaya bakış açısını belirlediği söylenebilir. Bu bakış açısı çoğunlukla kitle tarafından sorgulanmayan bir açıdır. Popüler kültür ürünü kendi içerisinde barındırdığı anlamı göstermeyen bir yapıdadır. Çünkü izleyenler bu ürünü anlamakla yetinmeyip deneyimlerine, ihtiyaçlarına ve isteklerine uygun anlamlar yüklemeye çalışırlar. Bu süreçte ise medya karşısındaki hedef kitlenin değişimi sanat yayıncılığındaki hedef kitle seçimi tartışmasını da beraberinde getirmiştir.

21. yüzyılda sanat yayıncılığı hedef kitesini belirlerken bir grubu değil halkın genelini hedeflemelidir. Bu hedefe kapitalist endişelerle değil evrensel düşüncelerle ulaşılabilir. Evrensel olmayı engelleyen en önemli unsur ise popüler hayat, popüler kültür anlayışıdır. Popüler kültür, kentleşmenin var olduğu her türlü üretim biçiminde gözlenen "halklaştırılmış" kültürü göstermelidir. Bunun yanı sıra; belirli yaratım süreçlerine gereksinim duyan özgün kültür parçacıkları bu yaratım süreçlerinden bağımsızlaştırılarak yaygınlaştırılmalıdır (Türkoğlu 2004: 140).

Analiz (1972- 2007):

Milliyet Sanat Dergisi - 1970'li Yıllar

1972 yılında yayın hayatına başlayan dergi; 1974 yılına dek Milliyet gazetesinin yanında gazete eki olarak haftada bir gün on altı sayfa olarak yayınlanmıştır. Dergi içeriği sanatın bütün dallarını kapsamış ve o yıllarda yaşanan sanat olaylarına ve sanat sorunlarına da geniş yer vermiştir. Görsel örneklerin az kullanıldığı dergide ikinci sayfada " Haftanın Sanat Takvimi" bölümünde, o hafta sürecinde gerçekleştirilecek konser, sergiler, gösteriler, konferanslar ve diğer sanat etkinlikleri hakkında okuyucuya bilgi verilmiştir (Resim 1).

Bu süreçte yayınlanan sayıların üçüncü sayfaları her hafta önemli bir sanatçı ile yapılan röportaja ayrılmıştır. Her hafta tartışma yaratacak bir konuya geniş yer verilmiş ve bu konu kapağa da taşınmıştır. Dergi içeriğinde "Müzik" bölümünde yurt içi ve yurt dışında gerçekleştirilen önemli opera-bale gösterileri ve konserlerle ilgili tartışma yazılarına yer verilmiştir. Ayrıca, " Yeni Yayınlar" bölümünde ise yeni çıkan kitaplar tanıtılırken yayının yazarının yaşam öyküsüne de değinilmiştir. " En Çok Satanlar" bölümünde ise; o haftanın en çok okunan on kitabı tespit edilmiştir. Derginin son sayfasında; "Haftanın Sanat Ansiklopedisi" bölümü hazırlanmış ve burada önemli sanatçıların biyografik tanıtımları yer almıştır. Ayrıca; her hafta dünya ve Türkiye gündemini belirleyen önemli iki sanatçının sanatı ve biyografisi ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

1970'li yıllarda derginin çok yönlülüğü, düzeyli içeriği, fotoğraf kullanımındaki seçiciliği dikkat çekmektedir. Dergi kapak tasarımlarında da sanatsal kaygılar devam etmiş, genellikle dergi içeriği ile bağlantılı sanat yapıtları kapak üzerinde yerlerini almışlardır (Resim 2).

Tiyatro toplulukları Anadolu'yu dolaşıyor

"Tiyatro toplulukları Anadolu'yu dolaşıyor" başlıklı bir yazı, Türkiye'deki tiyatro hareketinin güncel durumunu ve geleceğini tartışıyor. Yazı, tiyatro topluluklarının Anadolu'da yaygınlaşarak, özellikle kırsal bölgelerde, toplumsal sorunları ve sorunlu sınıfları eleştirel bir şekilde ele alarak, halkın bilincini yükselttiğini belirtiyor. Aynı zamanda, tiyatro topluluklarının, sadece bir sanat türü olarak değil, aynı zamanda bir toplumsal hareket olarak da görüldüğünü vurguluyor. Yazı, tiyatro topluluklarının, Anadolu'da yaygınlaşarak, özellikle kırsal bölgelerde, toplumsal sorunları ve sorunlu sınıfları eleştirel bir şekilde ele alarak, halkın bilincini yükselttiğini belirtiyor. Aynı zamanda, tiyatro topluluklarının, sadece bir sanat türü olarak değil, aynı zamanda bir toplumsal hareket olarak da görüldüğünü vurguluyor.

Resim 1: Milliyet Sanat Dergisi
18 Mayıs 1973 - sayı: 33 - sayfa: 4.

Resim 2: Milliyet Sanat Dergisi
18 Mayıs 1973 - sayı: 33
Dergi Kapak Tasarımı.

Milliyet Sanat Dergisi - 1980'li Yıllar

1980 yılından itibaren dergi her ayın 1'inde ve 15'inde yayınlanmıştır. Dergi on beş günde yayınlanması sebebiyle sayfa sayısını arttırmıştır. Bu artışla bağlantılı olarak dergi içeriğini daha da genişletip sanatı daha geniş kapsamda ele alma yoluna girmiş, sanatı tartışmaya açan ve yorumlayan bir yapıyı benimsemiştir. Her sayıda sanat dünyasından bir sorunsal ana konu edinip bu konuyu tartışmaya açmış, bazen yazı dizisi olarak sunmuştur. Bu konu genellikle derginin ikinci sayfasında okuyucuya sunulmuştur. 1980'den sonra derginin sayfa sayısındaki artış bu tartışma konularının yer bulabilmesine olanak sağlamıştır. Türkiye'nin önemli sanat düşünürleri tarafından kaleme alınan makaleler her sayıda okuyucuyu bilgilendirmiştir. Makalelerin içerikleri genellikle sanatın her alanını kapsayan, öneri sunan ve tartışmaya açan bir yapıdadır. Örneğin Emre Kongar, "1982'de Kültür ve Sanatımızı Bekleyen Sorunlar: Köleleşme ve Düzeysizleşme", Milliyet Sanat Dergisi, 15 Ocak 1982, syf: 9-11. "İncil'den Larousse'a Çağlar Boyunca Best-Seller" Derleyen: Bülent Berkman, 1 Eylül 1985, syf: 2-8. Dergide "Şiir-Öykü-Deneme" bölümünde önemli edebiyatçıların en yeni yapıtlarının tanıtımına ve yazarlarla eserleri üzerine yapılmış röportajlara yer verilmiştir. Bu bölümlerin yanı sıra sanatsever gençler için "Söz Gençlerin" sayfası ayrılmış ve genç kitlenin fikirlerini barındıran, onlar tarafından yazılmış denemeler okuyucuya sunulmuştur. Bu durum 1980'li yıllarda Milliyet Sanat Dergisi'nin içeriğinin gençler tarafından da özümsemişliğini ve takip edildiğini göstermektedir. Derginin "Müzik" bölümünde ise, iki hafta süresince gerçekleştirilen önemli konserler, dinletiler hakkında sanatçı yaşamları ve sanatı arasında bağlantı kurularak yorumlara yer verilmiştir. "Haberler" bölümünde, yurt dışı ve yurt içinde gerçekleştirilen konser, sergi, yarışma, tiyatro haberleri yer alır. Ayrıca; "On Beş Günün İçinden" bölümünde; tiyatro, konferans, sergi açılışları, konser programları vardır. Her sayının son sayfasındaki "Konuşma" bölümünde ise, yurt dışı ve yurt içinden önemli sanatçılarla sanatları üzerine yapılmış söyleşiler bulunmaktadır.

1980'li yıllarda yayınlanan Milliyet Sanat Dergisi'nin tümü incelendiğinde sayfa sayısının artışıyla paralel gelişen kalite ve içerik zenginliği dikkat çekmektedir. Dergi makale sayısını artırmış, tüketime değil üretime yönelen ve tartışan yapısını genişletmiştir (Resim 3).

Görsel malzemeye 1970'li yıllara göre daha çok yer verilmiş ama bu görsellik metinlerin ezilmesine değil desteklenmesine yönelik kullanılmıştır. Kullanılan fotoğraflarda dikkat çeken unsur ise; genellikle içerikle bağlantılı ve sanatsal kaygılar taşıyan fotoğrafların seçimidir. Dergi kapsamında hazırlanan kapak tasarımlarında kullanılan görsellerde de aynı kaygı dikkat çekmektedir. Dergi içeriği ile bağlantılı, genellikle farklı sanat yapıtlarına yer veren kapak tasarımları hazırlanmıştır (Resim 4).

Resim 3: Milliyet Sanat Dergisi
15 Ocak 1987- sayı: 160 - sayfa: 8.

Resim 4: Milliyet Sanat Dergisi
15 Ocak 1981 - Yeni Dizi: 20
Kapak Tasarımı.

Toplumsal yaşamın 1970'lerde her açıdan politikleştiği bir atmosferde, özellikle 1980'li yıllarda yaşanan dönüşümle birlikte, Türkiye'deki toplumsal yapı gerek ekonomik ve yasal önlemler gerekse magazinleşme eğilimi yüzünden büyük ölçüde apolitize olmuştur.

Milliyet Sanat Dergisi - 1990'lı Yıllar

1990'lı yıllarda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de medyada popüler kültürün izlerine daha fazla rastlanmaya başlandı. 1990'lı yıllarda yayınlanan Milliyet Sanat Dergisi'nin içeriğinde ve düzeyinde 1980'li yıllara kıyasla farklılık tespit edilmemiştir.

Derginin ikinci ve üçüncü sayfaları "Afiştekiler" bölümüne ayrılmıştır. Bu bölümde güncel sergiler, konserler, gezi haberleri, edebiyat dünyasından haberlere yer verilmiş ve bu haberler renkli fotoğraflarla desteklenmiştir (Resim 5). 1980'li yıllarda yayınlanan sayılarda izlenen yayın anlayışı devam etmektedir. Kültür ve sanat dünyasıyla ilgili makaleler önemli sanat yazarları tarafından hazırlanmıştır. Dergi içeriğinde yer verilen makaleler, söyleşiler yine tartışan, öneri sunan ve düşündürülen yayınlardır. Örneğin; "Kusursuz Dil Düşü" Umberto Eco ile söyleşi, (çev: Alin Taşçıyan), Milliyet Sanat Dergisi,

Milliyet SANAT

SAYI: 289 • 1 HAZİRAN 1992 • 6000 LIRA

BEN, TÜRKLER, ONLAR

Fransa'nın
Mulhouse
kentinde
üç ay süren
Türk şöleni

EXPRESSIONS DE LA CULTURE TURQUE

Je Turcs ils
Ben, Türkler, Onlar...

45. Cannes
Film
Şenliği

İslam Can
Batığı:
Akdeniz
kültürünün
bin yıllık
tanığı

MULHOUSE, 26 MARS / 30 JUIN 1992

Resim 6: Milliyet Sanat Dergisi - 1 Haziran 1992 - Sayı: 289 - Kapak Tasarımı.

1990'lı yıllar, görsel medyanın ön plana geçtiği ve yazılı basın ise bu rekabette geri kalmamak için görselliği öne çıkararak bir anlamda "yazının gözden düştüğü" bir dönem olarak dikkat çekmiştir. Popüler yayıncılık anlayışının hızla yayıldığı, magazin medyasından farklı olarak medyada magazinleşme rüzgarlarının estiği, özel alanların kamusalallaştığı bir yayıncılık anlayışı medya atmosferine hakim duruma gelmiştir. Yeni medya patronlarının kar maksimizasyonu ön planda tutma gayretleri bir taraftan da popüler yayıncılık anlayışının hız kazanmasına neden olmuştur (Dağtaş 2004: 140).

Milliyet Sanat Dergisi içeriği, sanatsal kaygı taşıyan konu seçimi ve seçici yayıncılık anlayışı ile 1990'lı yıllarda diğer yayınlar içerisinde önemli bir ayrıcalığa sahip olmuştur.

Milliyet Sanat Dergisi - 2000'li Yıllar

Milliyet Sanat Dergisi'nin 2000'li yıllarda hızla ivme kazanan popüler kültürün etkisi altında kaldığı izlenmektedir. Dergide; "Afiştekiler", "Sinema", "Dosya", "Plastik Sanatlar", "Kapak", "Müzik", "Sahne Sanatları", "Televizyon", "Edebiyat", "Vitrine Çıkanlar", "İşe", "Haberler" bölümleri yer almaktadır. Derginin genel profili incelendiğinde her sayıda kültür sanat gündemi içinden belirlenen bir konu "Dosya" bölümünde ayrıntılı olarak anlatılmıştır. "Afiştekiler" bölümünde kültür-sanat gündeminden haberlerin yanında farklı konularda yazılmış makalelere de yer verilmiştir. 1970 - 1980'li ve 1990'lı yıllarla karşılaştırıldığında bu makalelerin sayfa tasarımlarında farklılıklar dikkat çekmektedir. Makalenin metni ve metinle bağlantılı fotoğrafların birbiriyle olan uyumsuzluğu sayfa tasarımındaki yapısal bozuklukları da beraberinde getirmektedir. Fotoğraflar sanatsal kaygı düşünülmeden yerleştirilerek makalenin içeriğini gölgelemektedir. Görsel yoğunluk teorisinin ezilmesine neden olmuştur. Dergide yer verilen röportaj metinlerinde yer alan soruların bilgiye, sorgulamaya, incelemeye yönelik değil popüler kaygıları barındırdığı gözlenmektedir (Resim 7).

"Sinema" bölümünde festivaller, gösterimde olan filmler, film yıldızları ile yapılan röportaj metinleri, "Dosya" bölümünde ise her sayıda bir sanatçının veya konunun ayrıntılı ele alındığı dikkat çekmektedir. "Plastik Sanatlar" bölümünde koleksiyonlara, sergilere, müzayedelere yer verilerek plastik sanatlarla ilgili makaleler yer almaktadır. "Müzik", "Sahne Sanatları", "Televizyon" bölümlerinde magazin ve eğlence sektörünün ağırlık kazandığı bir yayıncılık anlayışı dikkat çekmektedir. "Edebiyat" ve "Yeni Yayınlar" bölümlerinde yeni çıkan kitaplar yazarları ile tanıtılmış ve edebi makalelere yer verilmiştir. "Vitrine Çıkanlar", "Haberler" ve "Ayın İçinden" bölümlerinde ise yeni çıkan kitaplar ve aylık kültür sanat haberlerine yer verilmiştir. Son sayfada ise; bulmaca sayfası yer almaktadır. Bulmacanın sanat ile ilgili olmaması ise dikkat çeken unsurlardandır.

sanat' ilkesine sığınması, bundandır. Bir bu duygu durumunun, iğrik eden yürüyüşü, Avrupa fasizmi, Soğuk Savaş, Sovyet-Rusya yenilgisi ve nihayet neoliberalizmin kültürel hakimiyeti vb. ile devam etmekte olduğunu söyleyebiliriz. Biz

ileri, bir diz, korkulardan k yalıtılmıyordur da, butçuna ç karpı açılıca bir olan güncel t yıcaltılmıyorsa, ve seçtiğimiz kendisine hila ler kütür ürün ilgisizce ortada nın takip ettiği te ve dergiler ler ve sayfa larından, Bir bu'dan haber lenme, Oscar, gıyış yer yer yon dellen ip zon "Hırsız P Sirtı" gibi bu tansim, yonur nıya yoğun ve hep bu yönde

Televizyon püler kütür le dir olumları, di yapıldığı ku mek, i ibank stiyelin önce sonra kamusal mak için itiby rasyonel bir i eğiliminden ki çıkıldığı artık dlan sosyal temle uyum k sanatın nesliyle içinde bakma bir kültürel br eğilim, gidere rinde ipeğin değı de kurgı odaklanmayı i kuramla ma ki yinin insanlığı şit gelebilmesi isteğı ve teorilerin, güvle seçimini bımamak adna bu ürümleri tanımasına serberbol edimesi ve bu serberbolün esasen düğünce de bir poplaşma demek oldu ğunun kabul edilememesi de hno bu yüzündür. Üründe bir hizmet teşhis edilecek ki ikaetirinde bir hakika er sun. Bu da kendi kamusalını yitmiş

televizyon

sanat' ilkesine sığınması, bundandır. Bir bu duygu durumunun, iğrik eden yürüyüşü, Avrupa fasizmi, Soğuk Savaş, Sovyet-Rusya yenilgisi ve nihayet neoliberalizmin kültürel hakimiyeti vb. ile devam etmekte olduğunu söyleyebiliriz. Bizim orta sınıfın bir yitilmesinin, bir de hayat ünküğü ve çeşitli korkulardan kaynaklanan söz konusu yalıtılmakla, bugünün seçüleni de, butçuna çığı sanatına imkânlar karp açılıca bir mesele güncel ortada olan güncel sanata ve yüksek zevki yıcaltılmıyorsa, ama stüdyodaki hâlesi ve ipeğindeki deş kodlarıyla vahuta kendisine hisse eden ayrıcalığı poplar kütür (özellikle olan yoğunluğu ilgisizce ortaya koyuyor). Yani ota om ile teki erig televizyon sanat, gacı ve dergileri kütür sanat program ları ve sayfalarında, İstanbul Mo dem'den, Babür'den, sarıhalistan bu'dan haberlerle birlikte Crb-e dilerine, Dase, Emmy, MTV ödülleri geniş yer verirken, ve yeni televizyon dizileri içinde önemli, geçen sezon "Hırsız Pals", bu sezon "Bıçak Sırtı" gibi bazı odak yapımları haber, tenet, yorum ve diyalog röportajla rıyla yoğun ve yakından takip edilen hep bu yüzüldü!

Televizyon delerinin diğer bazı po daları kütür üneleriyle birlikte bu sevil de olumları, tıfıllı orta sınıf, ken di yapıldığı hayat kentine besimot mak, itibatı leali (hama adı the stiyelin önce kendi aklı ve vodorunda sonra kamusal mezdinde olagınlığına mak için itibyç duyduğu "neleyle n tasyonel bir semantik içinde bakma eğiliminden kaynaklanmaktadır. Onlar, seçildiği artık niteli göre de kalmama dlan toplumsal sisteme hizmetli, sisteme uyum içinde kalabilmek için, yersan realiteyle irasyonel bir semantik içinde bakmaya mecburdur. Sıcak bir kültürel beğeni olarak başlayan bu eğilim, giderek, popüler kültür üneleri içinde ipeğince ilgisizce ilgisizce değil de kurguların arka planı yapısına odaklanmayı tercih eden liberal sübe kütürlemlerine kadar uzanmaktadır. Dün yinin insanlığı şit veren bir yer hâline gelebilmesi isteğıyle ünelerin kavram ve teorilerin, güvle seçimini bımamak adna bu ünelerin tanımasına serberbol edimesi ve bu serberbolün esasen düğünce de bir poplaşma demek oldu ğunun kabul edilememesi de hep bu yüzündür. Üründe bir hizmet teşhis edilecek ki ikaetirinde bir hakika er sun. Bu da kendi kamusalını yitmiş

B4 Milliyet Sanat

Resim 8: Milliyet Sanat Dergisi - Kasım 2007 - Sayı: 584 - Sayfa: 84.

Siz olsanız hangisini tercih edersiniz: "Sopranolar"daki gibi, sıradışı insanların sıradan sıkıntılarını mı; yoksa "Kurtlar Vadisi"ndeki olağanüstü kahramanların şaşaalı hayatlarında Türkiye'yı kurtarmasını mı?

Mafyöz hayatların sıradanlığı ve şaşaalı

ORHAN TEKELİOĞLU

SEVDİĞİM dizilerden olan "Sopranolar"ın yedinci sezonun sonunda tamamlanması ve tv dünyasının Oscar'ları olarak kabul edilen 2007 Emmy ödülleri şip seçilmesi "mafya düzeni" denen bir üstüne bir daha düşünmemeye vesile oldu. Türk

ular "Kurtlar Vadisi" doğrudan baş başlanabilirken, birçok popüler dizide mafya hayatından ayrılmış karakter senaryolarında bey gösteriyor.

ABD'de sadece gizli kanallarda izlenmesine karşın en çok dikkatimizi beş milyon dolayına yaklaşıyor. "Sop

SEVDİĞİM dizilerden olan "Sopranolar"ın yedinci sezonun sonunda tamamlanması ve tv dünyasının Oscar'ları olarak kabul edilen 2007 Emmy ödülleri şip seçilmesi "mafya düzeni" denen bir üstüne bir daha düşünmemeye vesile oldu. Türk

ular "Kurtlar Vadisi" doğrudan baş başlanabilirken, birçok popüler dizide mafya hayatından ayrılmış karakter senaryolarında bey gösteriyor.

ABD'de sadece gizli kanallarda izlenmesine karşın en çok dikkatimizi beş milyon dolayına yaklaşıyor. "Sop

...ninde yaptık. Çoğu rahatlık. Final out
...net biçimde ne istediğini belirtti.
...nın yönetmen olarak stillerini belli
...ya başladı. Görsel estetiğe önem
...duğu. Müzikler, süsleme yapıyor
...deki en başarılı yönetmenlerin
...
Yılmaz İzbaki: Yılmaz'ın seçilen hem re-

...ni hem iz. BKM seçti. "Yılmazla
...Tuuba" ile dahil oldu. Yılmaz duygula-
...rı kolay anlatır. Oyuncu ile ilgili de
...ydi. Benim için önemli olan isteklerin
...dayanarak doğru aktarmak. On hazır-
...k da çıkıyordu. Ben de öyle yapmayı
...erulerim. Şov olsun diye tasarımları
...ruzu hiçbir şey. Yılmaz da öyle sanatçı

...ın birçok yönetmenin ik birinde gö-
...nütü yönetmenliği yaptım. Bana onlar
...san yapıyorlar, foto çektiler oluyor-
...sun, diyorlar. Hayır, ben asla rolye kar-
...mam. Yılmaz da benim kendi tasarımlar.
...Yönetmen'in teknik bilmesi: mümkün
...deği. Görüntü yönetmeni ana destek ol-
...mık, silene. Öte yandan Yılmaz sampa-

MilliyetSanat

Resim 9: Milliyet Sanat Dergisi - Aralık 2005 - Sayı: 561 - Sayfa: 35.

Sonuç

Zaman sürecinde popüler medya ve kültürün yaygınlaşmasıyla birlikte baskı teknikleri de gelişmeye devam etmektedir. Baskı tekniklerinin gelişmesi dergilerin görsel malzemelerinin ve içeriğinin zenginleşmesine yol açmıştır. Önemli sanat dergileri bu gelişme sonucunda "popüler" olma yoluna girmiştir. Dergilerin sayfa sayılarının arttığı, görsel malzemelere daha fazla önem verildiği, metinlerin içeriğinin popüler bilgiye yöneldiği tespit edilmiştir. Renkli sayfalar reklâm ve büyük boyutlu fotoğraflarla donatılmış, içerik sanat gündemini takip eden fakat bu gündemi sadece yayınlayıp, belgeleyip tartışmaya açmayan, sorgulamanın yer almadığı yapay bir gündemi oluşturmuştur. Günümüz Milliyet Sanat Dergisi de bu tür dergilerden biridir. Derginin 1972'den günümüze, geçirdiği değişimlere rağmen hala yayın hayatına devam etmesi büyük bir başarıdır. Fakat Milliyet Sanat Dergisi'nin görsel ve yazınsal içeriğinde değişen değerler, daha çok ilgi çekme endişesiyle gelişen popüler olma gayreti, dergiyi gerçek sanat izleyenlerden uzaklaştırmış ve dergi 1970- 1980'li yıllardaki içeriğini aratır hale gelmiştir.

Küresel popüler kültür, iletişim biçimlerinde kendini gösterir. Bu da kültürel emperyalizm kavramıyla iç içedir. Batılı yaşam tarzının benimsetilip yaygınlaştırılması kültürün içinin boşaltılarak kültür emperyalizmine dönüşmesine neden olmaktadır. Yazarı medyatik olan kitapların çok satılan kitaplar arasında yer alması, oyuncularını nedeniyle izlenen tiyatro oyunları veya yine medyatik sanatçıların açtığı sergilerin en çok izlenen sergiler olması da aslında popüler kültürün bir sonucudur.

Medya kanalları, kendilerini tüketicinin yerine koyarak kültür endüstrisi aracılığıyla halkın zevklerine yönelmekte, bu düzeyi yükseltmeye ilişkin hiçbir çaba harcamamaktadır.

Tüketimin ön planda olduğu kapitalist toplumlarda popüler kültür satışı arttırmaktadır. Günümüzde dergi sayısının artması rekabeti beraberinde getirmektedir. Bu ortamlarda satış kaygısı ne yazık ki dergi içeriği ve kapağın tasarımını olumsuz etkilemektedir. Son yıllarda yayınlanan Milliyet Sanat Dergisi'nin diğer dergilerle rekabete girmesi, popüler kültür ve reklâmlara daha fazla yer vermesi, üst sınıf sanat tüketicisine cevap verememektedir. Dergi ticari kaygılardan dolayı sanatsal içerikten uzaklaşmaktadır. Bu durum aydın ve entelektüel sanat tüketicilerinin eskiyi ve yeniyi karşılaştırmasına yol açmıştır. Türkiye'de yayın organı sahiplerinin ideolojileri ve popüler olma kaygılarıyla çeşitlenen sanat dergileri günümüz sanat ortamında görsel yorgunluğa ve bilgi kirliliğine neden olmaktadır.

Bu bağlamda; Türkiye'de medya kanallarındaki popüler kirlilik, yerini entelektüel sanat bilgisinin yer aldığı, tüketiciyi aydınlatan, doyuran ve tek kaygısı sanat olan medya bilincine bırakmalıdır.

Kaynakça

Günyol, Vedat. (1984). "Cumhuriyet Sonrası Sanat ve Edebiyat Dergileri" Türkiye'de Dergiler Ansiklopediler (1849-1984), İstanbul, Gelişim Yayınları: 88- 122.

Oral, Zeynep. (2006). *Meslek Yarası*. İstanbul: Doğan Kitap.

Doğan, Boyner., Hanzade. (2007). "Dergimiz 35 Yaşında" Milliyet Sanat Dergisi, Kasım 2007: 58-59.

Türkoğlu, Nurçay. (2004). *Toplumsal İletişim*. İstanbul: Babil Yayınları.

Dağtaş, Erdal. (2004). "Türkiye'deki Medya Ortamında Magazin Kavramı ve Magazinleşme Eğilimi" Türkiye'de Kitle İletişimi, Ankara, Turhan Kitapevi: 140- 156.

Alemdar, Korkmaz- Erdoğan, İrfan. (1994). *Popüler Kültür ve İletişim*. Ankara: Ümit Yayınları.

<http://blog.milliyet.com.tr>

<http://sanattasarim.iku.edu.tr>

